

J U B I L E U M M A G A Z I N E

1 9 9 5 - 2 0 2 0

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD JUBILEUMMAGAZINE 1995 - 2020	05
2	VERPLEEGHUIS BERGWEIDE; AL 25 JAAR UNIEK IN BELEVINGSGERICHTE ZORG	06
3	HISTORISCH OVERZICHT: HOE EEN ZORGVISIE TOT LEVEN KOMT	10
4	BERGWEIDE GRONDLEGGERS: ZUSTER ANDREA & LEON HINTZEN	14
5	WAT IS BELEVINGSGERICHTE ZORG? ARIE BERKHOF VERTELT	19
6	JUBILARISSEN AAN HET WOORD: AL 25 JAAR ONDERDEEL VAN EEN GEMEENSCHAP	22
7	EEN COMPLETE ZORGVISIE, MET FOCUS OP GEESTELIJKE ZORG	29
8	BEWONERS AAN HET WOORD	34
9	MENSEN MAKEN HET VERSCHIL: EEN ODE AAN ONZE VRIJWILLIGERS	38

COLOFON

Dit is een eenmalige uitgave van Verpleeghuis Bergweide ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan.

Voskuilenweg 12
6416 AK Heerlen

045 - 574 15 15
info@verpleeghuisbergweide.nl
www.verpleeghuisbergweide.nl

Algehele coördinatie:
Jolanda Drossaert

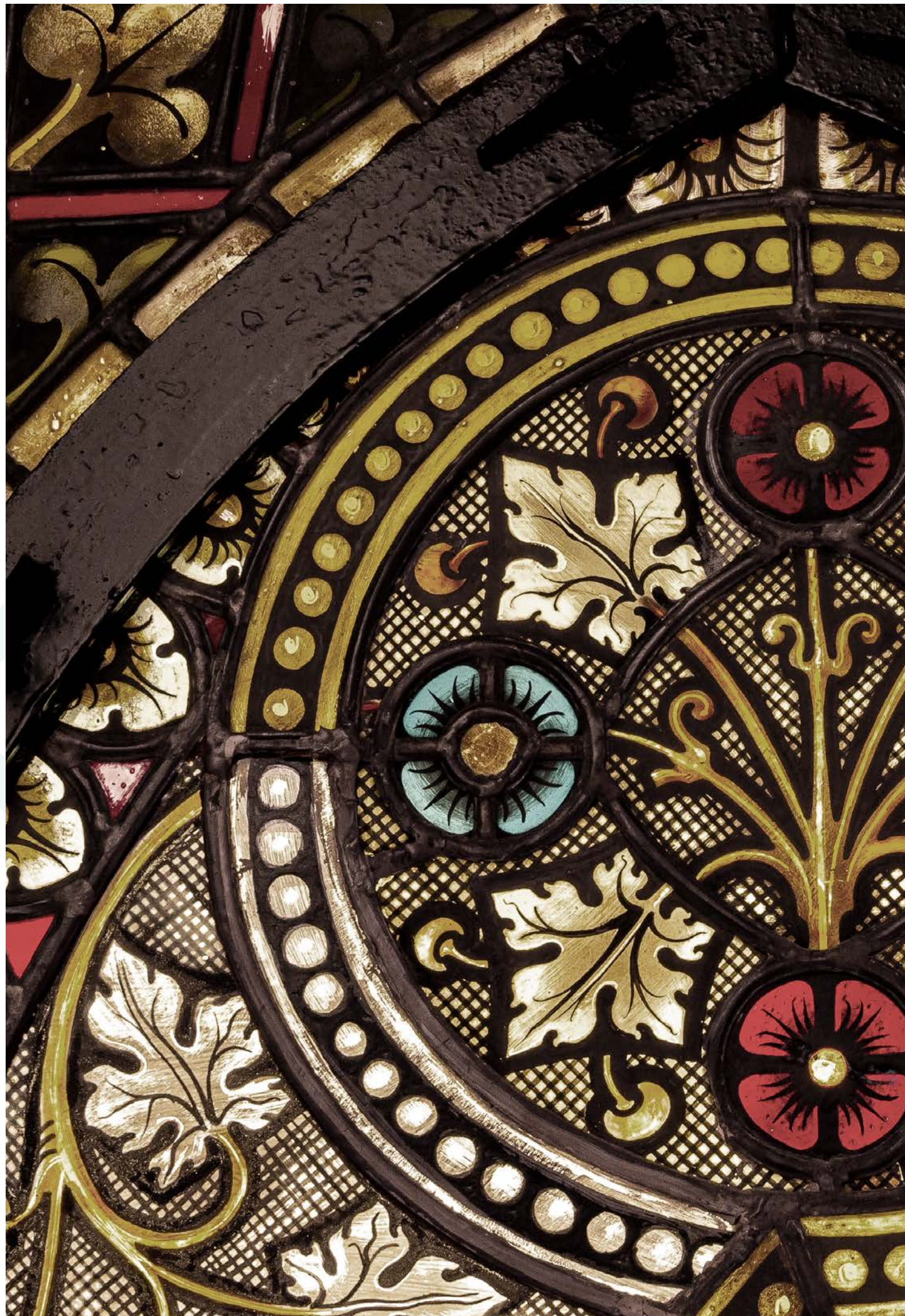
Tekst:
Hamers Grafische Communicatie
Kirstin Zimmerman

Fotografie:
Shutterstock
Verpleeghuis Bergweide

Vormgeving:
Hamers Grafische Communicatie
Ben Rademakers

Druk:
Hamers Grafische Communicatie
www.hamerslandgraaf.nl

© copyright overname van tekstof foto's uit deze uitgave mag alleen met uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD JUBILEUMMAGAZINE 1995 - 2020

Een speciaal magazine voor een speciaal moment:
25 jaar Bergweide.

U ontvangt dit bewaarexemplaar op de Dag van de Zorg, 12 mei.
De verjaardag van Florence Nightingale.

Florence Nightingale heeft van verplegen en verzorgen een
professie gemaakt en is daarmee de grondlegster van het beroep
verpleegkundige (toen noemde men dat nog verpleegster).

Een mooi moment om u mee te nemen in de geschiedenis van
Bergweide en de professionele ontwikkeling die Bergweide heeft
doorgemaakt en zal blijven doormaken.

We beseffen ons dat dit magazine uitkomt in een bizarre periode waarin we worden geconfronteerd met
een nieuw virus waar de wetenschap nog geen antwoord op heeft en we eigenlijk in de hele wereld nog
niet goed weten hoe we moeten handelen.

Het toont ons eens te meer de kwetsbaarheid van de mens en de behoefte aan nabijheid en
saamhorigheid waarmee we ons er toe voelen doen.

In dit jubileumblad kunt u lezen en ervaren hoe medewerkers en vrijwilligers elke dag weer opnieuw
samen met families zorgdragen voor kwetsbare mensen; hun passie en liefdevolle betrokkenheid
is voelbaar. De verhalen tonen ons onze wederzijdse afhankelijkheid en laten ons ervaren dat
menslievendheid en menswaardigheid hand in hand gaan vanuit een welgemeende zorgzaamheid
en vakmanschap.

We zijn dankbaar en trots dat wij als zorgorganisatie van betekenis zijn geweest voor bewoners, cliënten,
hun naasten, vrijwilligers en medewerkers in de afgelopen 25 jaar en we spreken de wens uit dat we
dat ook vandaag en morgen mogen zijn voor al deze mensen opdat een ieder zich gezien mag voelen
binnen onze gemeenschap Bergweide.

Veel leesplezier.

Jolanda Drossaert
Raad van Bestuur Bergweide

02

VERPLEEGHUIS BERGWEIDE;

AL 25 JAAR UNIEK IN
BELEVINGSGERICHTE ZORG

Wat is goede zorg nou precies?

Dit is dé essentiële vraag die bij Bergweide al vanaf de oprichting van de Stichting centraal staat. Bergweide onderscheidt zich al 25 jaar lang als kleinschalige, zelfstandige zorgaanbieder tussen grote zorgaanbieders in de regio door haar belevingsgerichte en menslievende werkwijze, waarbij het “gewoon wonen” benadrukt wordt. Bergweide heeft dan ook een grote aantrekkingskracht op potentiële bewoners en/of cliënten vanuit de regio, met name uit Parkstad. Bergweide heeft daarnaast een bovenregionale functie, in de zin dat zij intramurale zorg verleent aan religieuzen die vanuit diverse congregaties in Nederland bij Bergweide inhuizen.

Het uitgangspunt van de Bergweide visie op zorg is al sinds 25 jaar de mens zelf: het bieden van belevingsgerichte en dus persoonsgerichte zorg. Kwetsbare, chronisch zieke mensen blijven van betekenis en hebben behoefte aan zorg. Zij blijven ertoe doen, ook als er van geen vooruitgang of herstel meer sprake kan zijn, of in de fase van afronding van het leven.

Hoe vullen wij als organisatie nou precies belevingsgerichte zorg in voor ieder individu? Hoe combineren we goede zorg met een persoonlijke benadering? En hoe leren wij onze medewerkers om zorg te combineren met warmte, geborgenheid en aandacht? In dit magazine

vertellen we u meer over de unieke zorgvisie van Bergweide en hoe wij dit al 25 succesvol weten te realiseren.

De kern van zorg: de ontmoeting met de ander staat centraal

De visie van Bergweide op het verlenen van zorg stoelt op de gedachte dat de mens in alle fasen van het leven niet alleen vrij en gelijk is, maar ook behoeftig, kwetsbaar en afhankelijk. Om mens met de mens te zijn, is menslievende zorg nodig. Dit is een wijze van zorgen waarbinnen de ontmoeting tussen mensen centraal staat en waarbij beiden hun menselijkheid kunnen ervaren. De ontmoeting, persoonlijk contact en wederkerigheid staan in de zorgvisie van Bergweide centraal.

“Wat betekent het voor de mens die onze zorg nodig heeft om afhankelijk en kwetsbaar te zijn?”

“Wat betekent het voor de hulpverlener om op een menslievende manier te zorgen voor de bewoner of cliënt?”

Dit zijn de vragen die als rode draad dienen voor de zorg in Verpleeghuis Bergweide.

Door goed te kijken naar de wensen en behoeften van de mens, levert Bergweide zoveel mogelijk zorg op maat. Dit begint allemaal bij het faciliteren van een aangename en aangepaste woonomgeving met een prettig en welkom woonklimaat, uiteraard in combinatie met kwalitatief goede zorg. Maar in Verpleeghuis Bergweide gaat de zorg nog veel verder.

Bij zorg denken wij niet enkel aan de lichamelijke en medische zorg, maar juist ook aan de geestelijke en spirituele verzorging van de bewoners en cliënten. Vanuit bovengenoemde zorgvisie bestaat binnen Bergweide daarom ook bijzondere aandacht voor het geestelijke welzijn van

haar bewoners en wordt er extra aandacht geschonken aan zingeving en spiritualiteit. Deze grote focus op de geestelijke én mentale gezondheid van haar bewoners en cliënten is kenmerkend voor de identiteit van Bergweide en maakt de zorgvisie zo uniek.

Als gemeenschap voor elkaar zorgen

Volgens de zorgvisie van Bergweide is er een hele gemeenschap nodig om de juiste zorg te kunnen bieden voor alle facetten van de mens. Onder gemeenschap verstaan wij onze bewoners en cliënten, ons zorgpersoneel, maar ook de overige medewerkers en afdelingen in Bergweide, externe zorgverleners, de grote groep vaste vrijwilligers én de naasten

van onze bewoners en cliënten. De kern van zorg in Bergweide is dan ook om samen garant te staan voor een optimale zorgkwaliteit, waarbinnen een grote focus is op persoonlijk contact. Het belang van persoonlijk contact geldt niet alleen voor de bewoners en cliënten, maar ook voor hun naasten. Want als het met de naasten van een van onze bewoners niet goed gaat, dan zal dit ook negatieve uitwerkingen hebben op de bewoner of cliënt. Daarom kunnen ook zij rekenen op onze steun en aandacht, in een voor hen toch vaak hele moeilijke periode in het leven.

De kracht van kleinschaligheid
Bergweide medewerkers doen hun werk met alle liefde en zorgzaamheid. Door goed

te kijken en te luisteren naar de wensen van bewoners en cliënten, leveren zij zoveel mogelijk zorg op maat. De levenswijze en wensen van de bewoners staan hierbij centraal. Dat is ook de reden dat wij ons goed inleven in ieders levensverhaal. De informatie die wij hieruit kunnen halen, stelt ons in staat om te voorzien in de wensen en behoeften van onze bewoners.

Deze unieke zorg op maat kan enkel gerealiseerd worden, omdat Bergweide altijd een zelfstandige en kleine zorggemeenschap is gebleven. Binnen Bergweide zijn bewuste keuzes gemaakt om de organisatiestructuur compact te houden, om korte lijnen vast te blijven houden en om zoveel mogelijk handen aan het bed

te kunnen garanderen. Deze compacte organisatiestructuur komt de laagdrempelige werkwijze en sfeer ten goede en houdt de communicatielijnen kort en direct.

Een echt thuis

Verpleeghuis Bergweide heeft vijf verschillende verpleegafdelingen:

- Klaproos, Korenbloem & Margriet; deze afdelingen zijn bestemd voor bewoners met psychogeriatrische beperkingen
- Anemoon; op deze afdeling wonen bewoners met somatische en/ of psychogeriatrische beperkingen
- Kamille; dit thuiszorgteam levert wijkverpleging en VPT (Volledig Pakket Thuis)

Elke intramurale afdeling heeft 3 huiskamers waar bewoners de dag doorbrengen. Binnen deze huiskamers proberen we een woon- en leefklimaat te creëren dat aansluit bij het eigen levensverhaal en persoonlijke behoeften van de bewoners, maar óók bij dat van het personeel, de familie en vrijwilligers. De omgeving is ingericht om te inspireren en motiveren, om ieders beschikbare talenten tot uiting te brengen. In de ontmoeting met elkaar, in een sfeer van huiselijkheid en oprechte belangstelling en aandacht voor elkaar, willen wij een huis scheppen waar ieder tot zijn recht mag komen. Wij vinden het belangrijk dat men bij Bergweide kan wonen, zoals men dat thuis gewend was.

Een hechte woongemeenschap waarin men zichzelf mag zijn

Door te wonen in kleine zelfstandige leefgemeenschappen willen wij het thuisgevoel naderbij brengen. De bewoner bepaalt zelf het ritme van zijn dag. Verpleeghuis Bergweide respecteert het zelfbeschikkingsrecht van de bewoner en cliënt in zeer hoge mate. De autonomie van de cliënt is de basis van waaruit wij belevingsgerichte zorg leveren.

Om dit thuisgevoel nog te versterken, wordt er in

Verpleeghuis Bergweide elke dag vers gekookt. Dat is mogelijk omdat Bergweide over een eigen keuken beschikt. Ook dit is een heel belangrijk onderdeel van het onderscheidend vermogen van Bergweide. De maaltijden worden direct na het bereiden aan de bewoners geserveerd in de verschillende huiskamers. Het eten wordt opgediend in dekschalen, in een huiselijke en gezellige sfeer. Medewerkers dekken samen met de bewoners de tafels met tafellakens, mooi porselein, bestek en glaswerk. Net als thuis. Op verzoek wordt er ook nog een glas wijn of biertje bij het eten geserveerd. Bewoners kunnen zo echt genieten van de geuren en smaken van vers gekookt eten, waarbij het personeel zoveel mogelijk inspeelt op de wensen van de individuele bewoners.

De kleine groepen, huiskamers en eigen keukens zijn slechts een paar onderdelen van onze unieke zorggemeenschap, die het mogelijk maken om de juiste belevingsgerichte zorg te kunnen bieden. In dit magazine willen we het ontstaan en de realisatie van deze zorgvisie verder toelichten en vanuit verschillende perspectieven kijken naar hoe belevingsgerichte zorg vormgegeven en ervaren wordt door individuele Bergweide medewerkers en bewoners.

LOCATIE BERGWEIDE TE HEERLEN

03

Stichting Verpleeghuis Bergweide is al 25 jaar een bijzonder zorgconcept in Nederland. Verpleeghuis Bergweide is dan ook ontstaan vanuit een unieke zorgvraag. Vanwege grote hervormingen in de zorg en veranderende wensen van ouderen, zijn de afgelopen decennia verzorgingshuizen langzaam maar zeker uit Nederland verdwenen. Men streeft ernaar om zoveel mogelijk ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen, met behulp van mantelzorgers en wijkverpleging.

De steeds ouder en kleiner wordende religieuze gemeenschappen in Nederland, vielen hiermee buiten de boot. Vooral voor religieuzen met psychogeriatrische problematiek die veel lichamelijke verzorging en verpleging nodig hebben, was er geen passende plek te vinden binnen het bestaande zorgsysteem. Zij bezaten meestal geen eigen woningen, omdat zij hun leven lang binnen de congregatie of kloosters hebben gewoond. In normale verpleeghuizen pasten zij niet, vanwege hun religieuze levenswijzen en behoeften. Ook in de eigen congregaties konden de religieuzen met een specifieke zorgvraag niet op de juiste wijze verzorgd worden door de steeds ouder wordende broeders en zusters, vooral bij complexe psychogeriatrische en somatische aandoeningen.

Op initiatief van verschillende Nederlandse congregaties is men daarom begonnen met het zoeken naar een oplossing: een verpleeghuis voor religieuzen, met grote focus op de eigen leefwijze, wensen en spiritualiteit. Een plek waar men zichzelf mag zijn en waar grote aandacht besteed wordt aan het geestelijke en spirituele welzijn van de cliënt.

Lees op de volgende pagina's een beknopte samenvatting van de belangrijkste hoogtepunten in de ontstaansgeschiedenis van Stichting Verpleeghuis Bergweide.

HISTORISCH OVERZICHT 25 JAAR VERPLEEGHUIS BERGWEIDE;

Hoe een unieke zorgvisie tot leven komt

1872

**Oprichting Congregatie
Kleine Zusters van de
Heilige Joseph**

**1872 – Oprichting
Congregatie Kleine Zusters
van de Heilige Joseph**

In een tijd van landbouwcrisis en opkomende industrialisatie was het met de zorg voor armen, zieken en verstandelijk beperkten in Nederland niet goed gesteld. Sociale verbanden stonden sterk onder druk. De Heerlense priester Petrus Joseph Savelberg vormde daarom samen met zes vrouwen een nieuwe congregatie: De Kleine Zusters van de Heilige Joseph. Zij boden steun aan mensen die normaal overal buiten de boot vielen, waaronder ouderen en mensen met een verstandelijke beperking. "Helpen waar niemand helpt" vormde de grondgedachte van de congregatie, die in vrij korte tijd uitgroeide tot 21 kloosters, de op één na grootste congregatie van Nederland. Savelberg was ook een van de medeoprichters van het eerste ziekenhuis van Heerlen, waar de Kleine Zusters voor lange tijd de verpleging op zich namen.

1897

**Bouw Huize
De Berg**

**1897 – Bouw
Huize De Berg**

Het complex Huize De Berg is gebouwd in opdracht van de Kleine Zusters en diende in eerste instantie als uitbreiding van het toenmalige moederhuis Huize Savelberg en als sanatorium voor mensen met longziekten. Eerst onder de naam 'Sanatorium St. Joseph Heilbron' en daarna als Huize De Berg.

1967

**Op zoek naar een eigen
plek voor religieuzen**

1967 – Op zoek naar een eigen plek voor religieuzen

Nu er met de moderne bejaardentehuizen een plek gecreëerd was voor de opvang van ouderen, vielen de steeds ouder wordende religieuze gemeenschappen overal buiten de boot. Bij familie en in de normale bejaardentehuizen konden zij met hun specifieke leefwijzen en religieuze behoeften niet terecht. Zij werden daarom vaak uit noodzaak binnen de eigen congregatie verzorgd, zo goed en kwaad als het ging. Maar ook de verzorgende broeders en zusters werden steeds ouder en jonge aanwas voor de congregaties om de verzorging over te nemen, was er niet of weinig. Er moest dus concreet gezocht worden naar een speciale oplossing voor de opvang van dementerende religieuzen.

1957

**Invoering Algemene
Ouderdomswet (AOW)**

1957 – Invoering Algemene Ouderdomswet (AOW)

Voor de invoering van de AOW was het slecht gesteld met de ouderenzorg in Nederland. Als men niet de luxe had dat de eigen familie voor hen kon zorgen, dan kon men als laatste optie naar het verzorgingshuis. In deze verzorgingshuizen was weinig tot geen privacy, men kon geen eigen bezittingen meenemen en vrouwen en mannen moesten gescheiden van elkaar wonen. In 1947 kwam Willem Drees met de 'Noodvoorziening voor ouden van dagen', die in 1957 omgedoopt werd tot Algemene Ouderdomswet. Hiermee werd voor het eerst meer aandacht besteed aan de kwaliteit van de ouderenzorg en dus ook meer middelen beschikbaar gesteld. In 1965 werd vervolgens het eerste bejaardentehuis geopend in Eygelshoven, in navolging van de kwaliteitswetgeving voor bejaardenzorg.

1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970

1975

Klooster en religieus verzorgingstehuis in Huize De Berg

1975 – Klooster en religieus verzorgingstehuis in Huize De Berg

In de jaren '70 werd de visie op ouderenzorg in Nederland nogmaals herzien. In het nieuwe beleid wilde men ouderen stimuleren om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Om dit doel te ondersteunen, kwamen er meer voorzieningen voor bejaarden in de wijken zelf. Het aantal bejaardenhuizen nam hierdoor weer drastisch af en daarmee ook de opvangmogelijkheden voor ouderen die een intensievere verzorging nodig hadden.

Vanaf 1975 werd daarom besloten om Huize de Berg officieel te veranderen in een kloosterbejaardenoord met een verpleegafdeling. Hier kwamen voornamelijk somatisch zieke religieuze zusters te wonen. Huize De Berg was daarmee als zorginstelling zeer populair onder de religieuzen, omdat dit een van de weinige plekken in Nederland was waar men als religieuze terecht kon en waar ruimte gegeven werd voor de religieuze levenswijze.

1995

Officiële oprichting Stichting Verpleeghuis Bergweide en bouw pand Voskuilenweg

1995 – Officiële oprichting Stichting Verpleeghuis Bergweide en bouw pand Voskuilenweg

De vraag naar opvang voor dementerende religieuzen bleef alsmaar toenemen. Daarom werd door verschillende congregaties het initiatief genomen voor de nieuwbouw van een speciaal verpleeghuis voor religieuzen. Omdat het aantal religieuzen in Nederland al zeer oud was en in rap tempo afnam, werd vanaf het begin van het initiatief al duidelijk dat het nieuwe verpleeghuis ook leken op zou gaan nemen. Op initiatief van De Kleine Zusters van de Heilige Joseph uit Heerlen, de zusters van Onder de Bogen uit Maastricht, de zusters van de Priorij Regina Pacis uit Valkenburg en de zusters Franciscanessen uit Heythuysen, zijn tussen 1988 en 1989 verschillende initiatieven opgestart en gesprekken met de overheid begonnen over het creëren van een speciaal verzorgingshuis voor religieuzen. In 1994 is men begonnen met de bouw van het nieuwe verpleeghuis aan de Voskuilenweg in Heerlen en in 1995 is Stichting Verpleeghuis Bergweide in het leven geroepen. Op 1 april 1995 opende Verpleeghuis Bergweide haar deuren en namen de eerste bewoners hun intrek.

2006

Opening speciale afdeling “Anna” voor Bergweide bewoners in Huize De Berg

2006 – Overname van speciale afdeling “Anna” in Huize De Berg
Het bestaande verzorgingstehuis en verpleegafdeling “Anna” in Huize de Berg, met voornamelijk somatische bewoners, werd in 2006 overgenomen door Verpleeghuis Bergweide. Hiermee werd de totale opvangcapaciteit van Bergweide uitgebreid met 33 verpleegplaatsen.

2016

Uitbreiding pand gereed, verhuizing bewoners Huize de Berg

2016 – Uitbreiding pand gereed, verhuizing bewoners Huize de Berg
Alle bewoners die voorheen op afdeling Anna binnen Huize de Berg verbleven, verhuisden nu naar hun nieuwe kamers in het pand op de Voskuilenweg. Op 23 juli 2016 heeft de laatste bewoner van afdeling Anna officieel zijn intrek genomen op afdeling Anemoon in het pand aan de Voskuilenweg.

2013

Uitbreiding pand Voskuilenweg

2013 – Uitbreiding pand Voskuilenweg
Met het oog op gemeenschap en efficiëntie, besloot Verpleeghuis Bergweide haar locatie op de Voskuilenweg uit te breiden, zodat men alle afdelingen onder één dak kon huisvesten.

2020

25 jaar Verpleeghuis Bergweide, 25 jaar belevingsgerichte zorg

2020 – 25 jaar Verpleeghuis Bergweide, 25 jaar belevingsgerichte zorg
In 2020 mag Verpleeghuis Bergweide haar 25-jarig bestaan vieren. Al 25 jaar biedt Bergweide veiligheid en geborgenheid aan haar bewoners en cliënten. En daar mogen we heel trots op zijn. Ook de volgende 25 jaar willen wij garant staan voor een optimale kwaliteit van zorg en houden daarom stevig vast aan onze belevingsgerichte zorgvisie. Elke mens telt!

BERGWEIDE GRONDLEGGERS:

ZUSTER ANDREA & LEON HINTZEN

Verpleeghuis Bergweide viert in april 2020 jaar 25-jarig bestaan. 25 jaar aan ervaring en kennis in het geven van belevingsgerichte zorg aan ouderen met een indicatie voor een psychogeriatrische of somatische zorgvraag, met speciale nadruk op zingeving en spiritualiteit.

Maar hoe is dit unieke zorgconcept van Bergweide nu eigenlijk ontstaan? En hoe start men nou eigenlijk een nieuw verpleeghuis? Grondleggers Zuster Andrea en oud-bestuurder Leon Hintzen blikken terug op 25

jaar Bergweide en vertellen hier meer over hoe alles begon.

Zorgen vanuit menselijkheid
Vanuit verschillende congregaties in Limburg kwam initiatief voor het creëren van een speciaal

verpleeghuis voor religieuzen voort uit een echte noodzaak: om in een veilige en passende leefomgeving persoonsgerichte zorg te leveren aan oudere religieuzen, waarbij men de religieuze leefstijl en regels kon

blijven naleven zoals men van oudsher gewend was. Op dit moment werden dementerende broeders en zusters meestal nog binnen de eigen congregatie verzorgd. Maar omdat ook de verzorgende broeders en zusters steeds ouder werden en de complexiteit van hun zorg toenam door het progressieve karakter van dementie, werd het tijd voor een nieuwe oplossing. Hiermee werd het initiatief van Stichting Verpleeghuis Bergweide in leven geroepen. Zuster Andrea van Congregatie de Kleine Zusters van de Heilige Joseph was een van de grondleggers van dit initiatief:

Zuster Andrea:

Ik ben al vanaf 1988 betrokken bij het gehele initiatief rondom Verpleeghuis Bergweide. Wij zijn vanuit verschillende congregaties uit Limburg om de tafel gaan zitten om te zoeken naar een oplossing voor passende opvang en zorg voor onze ouder wordende broeders en zusters. De meeste congregaties hadden in die tijd wel hun eigen verpleegafdeling, maar waren niet gespecialiseerd in dementie en andere psychogeriatrische aandoeningen. Wij vonden daarom dat wij onze broeders en zusters tekort zouden doen als we ze zelf zouden blijven verzorgen. Dit kon en moest beter. Wij waren er ons allemaal ook erg van bewust dat het aantal religieuzen in een rap tempo afnam, waardoor onze eigen mogelijkheden voor opvang te beperkt waren.

In 1988 -1989 zijn wij ons gaan organiseren en zo is toen uiteindelijk in 1995 Stichting Verpleeghuis Bergweide opgericht. Om ondersteuning te krijgen van de overheid voor dit initiatief en omdat het aantal religieuzen snel afnam, is vanaf

het begin al bepaald dat naast religieuzen ook leken opgenomen zouden worden in Verpleeghuis Bergweide. Zo konden we continuïteit garanderen voor dit zorgconcept.

Nieuw zorgconcept, nieuwe locatie, nieuw bestuur **Zuster Andrea:**

Toen wij vanuit de overheid eenmaal akkoord hadden om een verpleeghuis te bouwen, moesten we op zoek naar de juiste locatie. De Kleine Zusters van de Heilige Joseph hadden bij Huize de Berg een enorm terrein tot hun beschikking en gaven aan dat hier ruimte genoeg was voor de bouw van een nieuw verpleeghuis. De andere congregaties gingen hiermee akkoord en daarmee konden twee hectare van het landgoed van de Kleine Zuster verkocht worden aan de Stichting. Met de centrale ligging en korte afstand tot Huize de Berg en het klooster, was het terrein achter Huize de Berg dé perfecte locatie voor het nieuwe Verpleeghuis Bergweide. De bouw van het verpleeghuis kon beginnen.

In de tussentijd moesten wij ook op zoek naar de juiste bestuurder voor dit verpleeghuis. Zo ben ik in 1994 in contact gekomen met Leon Hintzen.

Leon Hintzen:

Ik heb in 1994 gesolliciteerd naar aanleiding van een advertentie in de krant. Ik heb mijn gehele carrière al in de zorg gewerkt, eerst als verpleegkundige en daarna voor een aantal grote zorgorganisaties in Amsterdam en Heel, die zich voornamelijk richtten op de zorg voor verstandelijk beperkten. Wat mij het meeste aantrok in de vacature voor Bergweide was het

feit dat de verpleeghuiswereld voor mij geheel nieuw was. In mijn gedachten hadden verpleeghuizen en bejaardenhuizen altijd een zeer negatief imago. Het verbeteren van de ouderenzorg en de verpleeghuiszorg zag ik daarom als een echte uitdaging. Ook het feit dat Verpleeghuis Bergweide nog niet bestond en dus op alle vlakken nieuw opgebouwd moest worden, trok mij ontzettend aan.

“Een huis vol leven
Vanaf het begin af aan heb ik bij Bergweide geprobeerd om het welbekende concept van verpleeghuizen totaal anders aan te pakken. Ik vond dat er in dit huis echt geleefd moest gaan worden. Dit moest geen huis worden van kommer en kwel.”

Dementie is een ongeneesbare ziekte, dus op het gebied van genezing kunnen wij voor de persoon niet veel meer betekenen. Wat wij wél kunnen doen, is het creëren van een leefomgeving waarin iemand zich prettig voelt, waarin hij zichzelf kan en vooral mag zijn. Maar hoe creëer je zo'n leefomgeving? En hoe ziet de leefomgeving van een religieuze eruit?

Ikzelf had al mijn hele leven veel met religieuzen gewerkt, dus ik had wel wat ervaring op dat gebied, maar we moesten samen gaan ontdekken hoe we deze leefomgeving vorm konden geven. Het was voor veel zorgpersoneel een echte uitdaging om zich in te leven in de leefomgeving en leefwijze van religieuzen.

“Want wat hebben deze mensen nou écht nodig? Hoe leven zij? Wat is belangrijk voor hen? Dit probeerden we uit te zoeken en terug te geven in de leefomgeving en zorg die we geven in Bergweide.”

Het ontwikkelen van de juiste leefomgeving en zorg was een heel traject, wat allemaal begon bij het aantrekken van het juiste zorgpersoneel. Hoe vind ik mensen die binnen deze zorgvisie de gewenste zorg kunnen bieden? Het zijn namelijk de medewerkers die de kwaliteit van de zorg bepalen.

Bergen sollicitaties

Om personeel te werven hebben wij destijds in de lokale krant een grote advertentie geplaatst met daarin de verschillende functiebeschrijvingen die we zochten voor het nieuwe verpleeghuis. We zochten verpleegkundigen, verzorgenden, keukenpersoneel, noem maar op. Ik zal nooit vergeten hoeveel reacties wij toen kregen op deze advertentie. Ik had binnen een mom van tijd achthonderd tot negenhonderd sollicitatiebrieven op mijn bureau in de bouwkeet liggen. Ik geloof dat ik alleen al voor de huismeester vacature

zo'n honderdtachtig sollicitaties had binnengekregen. Achteraf gezien bedachten we ons dat we de functies misschien ietsje specifieker hadden moeten omschrijven! Afgezien van al het werk om die negenhonderd sollicitaties door te nemen, was het ontzettend mooi om te zien hoeveel animo dit geheel nieuwe verpleeghuis had in de omgeving.

De bewoner bepaalt hoe wij werken

Vanaf het eerste sollicitatiegesprek van elke nieuwe medewerker heb ik meteen de focus gelegd op de zorgvisie van Bergweide, namelijk het geven van belevingsgerichte en persoonsgerichte zorg.

“Ik wilde dat wij in Bergweide op een betere manier voor onze bewoners gingen zorgen dan op dat moment in het gemiddelde verpleeghuis gebruikelijk was.”

En daar pasten de traditionele werkwijzen niet bij. Personeel dat enkel vast wilde houden aan de gebruikelijke zorgprocedures en werkwijzen, paste niet binnen ons zorgconcept. Op deze wijze werd vrij snel duidelijk welke sollicitanten

qua karakter en werkwijze wel goed pasten binnen onze zorgvisie. Zo hielden we alleen de juiste sollicitanten over, die naar onze mening de beste belevingsgerichte zorg konden geven aan onze bewoners.

Onze medewerkers moeten in de dagelijkse zorg voor hun bewoners diepgang kunnen geven. De echte kennis van de verzorger zit hem namelijk niet enkel in de medische, geschoolde kennis, maar juist in het empathisch vermogen en welgemeende interesse voor de mens. We vragen hiermee wel degelijk veel van al onze medewerkers. Het was bijvoorbeeld niet gemakkelijk om de juiste priester te vinden voor onze diensten in de kapel. De omgang met en het organiseren van diensten voor mensen met dementie vergt een specifieke kennis en persoonlijkheid om dit op de voor de bewoners juiste wijze uit te kunnen voeren. Maar ook voor het verzorgend personeel zelf is het heel belangrijk om open te staan voor allerlei zaken die vanuit de bewoners aangedragen worden. Wij respecteren ieders leefwijze of religie, maar in het geven van zorg staan de wensen van de bewoner voorop. De bewoner is onze werkgever en de bewoner bepaalt hoe we hier werken.

“Zuster Andrea: Vanaf het begin af aan hing er daarom ook al een hele speciale sfeer op Bergweide. Er heerst eensgezindheid en een gevoel van gemeenschap. En die unieke sfeer heeft Bergweide tijdens het 25-jarig bestaan altijd goed vast kunnen houden.”

Dat is ook te merken aan het grote aantal jubilarissen dat hier nog steeds werkzaam is en die in 2020 hun 25-jarige werkjubileum zullen vieren. Mensen werken hier heel graag en blijven vaak ook hun hele carrière bij Bergweide werkzaam.

25 jaar vooruitstrevend in zorg; de aantrekkingskracht van Bergweide

Leon Hintzen:

Bergweide is altijd al heel vooruitstrevend geweest in haar zorgvisie en aanpak. Echt anders, in de zin van het echt kijken naar de mens als individu, en niet enkel oog hebben voor de zwaktes en beperkingen. We kijken dan niet alleen naar wat het beste of meest efficiënte is voor ons als organisatie, maar juist naar wat het beste is voor de mens. Wij waren daarom ook een van de eerste verpleeghuizen die echtparen samen lieten wonen. Dat was in die tijd echt enorm vooruitstrevend en vanuit religieus standpunt eigenlijk “not done.” Maar om echtparen in hun laatste levensjaren van elkaar te scheiden ging volledig in tegen onze zorgvisie in.

Zuster Andrea:

Ik vind zelf het succes en de grote positieve invloed van de keuken een van de hoogtepunten van Bergweide. Zij krijgen zoveel complimenten over de keuken, de kwaliteit van de keuken heeft zich rondgesproken. Goed, lekker en vers kunnen eten in een familiale setting is een echte weldaad voor de mens. Het draagt enorm bij aan het thuisgevoel. Ook ons “Uit eten in huis” concept is een enorm succes en zeer populair onder de bewoners. Elke afdeling krijgt 4 keer per jaar een Diner Cheque om samen te dineren. Ook krijgt elke bewoner voor zijn verjaardag een speciale Diner Cheque om samen met familie

of vrienden te genieten van een feestelijk diner. Deze diners zijn van top tot teen aangekleed en hebben meerdere gangen. Het geeft onze bewoners een echte “uit eten” ervaring, waar zij vaak echt naar uitkijken en zich enorm verheugen op deze speciale momenten.

De aantrekkingskracht van goede zorg

Leon Hintzen:

Bergweide heeft vanaf het begin af aan al een sterke aantrekkingskracht gehad op bewoners en zorgpersoneel, die moeilijk in woorden te vatten is. Door de combinatie van bewoners van religieuzen en leken, heerst er op Bergweide een unieke sfeer van rust en ingetogenheid. De aanwezigheid van religieuzen trok op zijn beurt weer een bepaald type ‘leek’ aan, die goed paste in het geheel. Mensen kozen en kiezen dus zeer bewust voor Bergweide. In mijn 20 jaar binnen Bergweide hebben wij dan ook altijd een bezetting gehad van 100% en naar mijn weten nu nog steeds. De aantrekkingskracht van Bergweide komt vooral ook door onze zorgvisie. Men wordt aangetrokken door de manier waarop we voor de bewoners zorgen, maar ook voor elkaar; onze medewerkers en de familieleden van onze cliënten.

“Goede zorg komt eigenlijk altijd op hetzelfde neer: een echt contact hebben met mensen. Alles begint bij de bejegening. Vanaf dit contactmoment kan de zorg pas echt beginnen.”

En hiermee bedoelen we de bejegening met de cliënt, maar ook met zijn familie en sociale netwerk. Alleen de mensen die

dicht bij de cliënt staan kunnen ons de juiste handvatten geven over hoe wij de beste belevingsgerichte zorg aan hun naaste kunnen geven.

Het is daarom ook een uniek aspect van Bergweide, om familieleden te betrekken in onze MDO's voor de bewoners. In dit multidisciplinaire overleg zitten zij samen met verzorgend personeel, psychologen, fysiotherapeuten, artsen, geestelijke verzorgers en teamleiders om de zorg voor de individuele bewoners te bespreken. Dit was voor veel zorgpersoneel in het begin echt even wennen. Want mag je dan nog wel alles gewoon zeggen? Wij vonden van wel. Familieleden hebben vaak zoveel kennis en inbreng te bieden over wat een persoon nou echt wil, dat wij het juist als vanzelfsprekend zien om hen bij ons overleg te betrekken. Hiermee hebben wij een barrière doorbroken in de zorg. Verzorgend en medisch personeel, teamleiders, vrijwilligers en familieleden dragen de zorg voor de bewoner als één gemeenschap. Deze werkwijze heeft ons al veel voordelen opgeleverd. Niet enkel voor de bewoner, maar ook intern. We hoeven nu maar één keer het zorgplan uit te leggen aan iedereen. Iedereen is op de hoogte van alle beslissingen en kunnen hierop hun zorg naadloos laten aansluiten, inclusief de familieleden. Zij kunnen het enorm waarderen dat wij hen betrekken in alles en uitleg geven over waarom

en hoe wij dingen doen voor hun naaste. Wanneer familieleden volledig op de hoogte zijn van ons zorgplan, geeft hen dit nog meer vertrouwen in ons en onze zorg voor hun vader of moeder.

Wat ook echt speciaal is aan Bergweide is dat wij vanaf het begin af aan al werken met hele kleine groepen bewoners van maximaal 10 personen. Door de groepen zo klein mogelijk te houden, kunnen we onze bewoners de beste individuele zorg en persoonlijke aandacht geven. Binnen onze huiskamers kent men elkaar heel goed en zo wordt er een echte sfeer van huiselijkheid gecreëerd. Zo hebben we de kleine gemeenschappen, binnen de grote zorggemeenschap van Bergweide een vaste plek gegeven.

Een echt thuis

Zuster Andrea: Het mooie van Bergweide is, dat mensen mogen zijn zoals ze zijn.

Men wordt niet de hele dag gecorrigeerd in hun gedrag en er wordt echt naar de wensen en behoeften geluisterd. Ook in de dagbesteding en activiteiten wordt telkens gezocht naar verdere verrijking. Het verenigingsleven wordt door Bergweide bijvoorbeeld sterk ondersteund en gewaardeerd. Er zijn vele verschillende

verenigingen binnen Bergweide, waarin bewoners hun hobby's of passies kunnen uitoefenen, zoals zwemmen, lezen, zingen, schilderen enzovoort. Dit soort zaken kunnen mijn zusters in ons moederhuis bijvoorbeeld allemaal niet doen. In de congregaties kan aan dit soort zaken gewoon geen invulling gegeven worden. Dit rijke verenigingsleven is bovendien ook zeer aantrekkelijk voor leken, want in de eigen thuisomgeving vind je niet zo snel zoveel verschillende verenigingen voor ouderen.

Ik vind dat wij na 25 jaar Bergweide wel mogen concluderen dat we onze zorgvisie succesvol hebben kunnen realiseren. Het is ons gelukt om onze kleinschaligheid, onze zelfstandigheid en onze zorgvisie al meer dan 25 jaar vast te houden. De zorg in Bergweide heeft echte diepgang en draait volledig rondom het contact met de mens.

“Je ziet dat iedereen hier ook echt van de mensen houdt. Men is zó betrokken met elkaar. Je voelt een bepaalde energie hier op Bergweide. Een gevoel van geborgenheid en veiligheid. En daar willen mensen graag deel van uitmaken.”

Samen gaan we voor hetzelfde doel

Leon Hintzen:

Dat iedereen binnen Bergweide met dezelfde visie zorg levert, is echt het allermooiste resultaat dat wij hebben kunnen bereiken. En dit zorgt er tegelijkertijd ook voor dat Bergweide als organisatie nog steeds de juiste nieuwe medewerkers en vrijwilligers blijft aantrekken. Onze vrijwilligers zijn een enorm belangrijk onderdeel van de zorg op Bergweide. Ook zij voelen zich hier echt thuis. Velen van hen komen hier dan ook jarenlang over de vloer. Alles draait hier uiteindelijk om de individuele mens. Dát is waar het hele apparaat dat Bergweide heet om draait. Dat een persoon, ondanks alle mogelijke beperkingen, toch nog een mooi en rijk leven kan hebben in de laatste fase van het leven.

“We weten dat we ons werk goed hebben gedaan wanneer een bewoner na het eten zegt: “ik wil naar huis”, waarmee hij dan zijn kamer in Bergweide bedoelt.”

Dát is voor mij echt een teken dat onze aanpak de juiste is. Deze kleine successen zijn voor mij de resultaten van écht goede zorg en daar mogen we op Bergweide allemaal heel erg trots op zijn!

WAT IS BELEVINGS-GERICHTE ZORG?

ARIE BERKHOF VERTELT

Arie Berkhof is Belevingsgerichte Zorg (BGZ) Coach en is verantwoordelijk voor het trainen van het verzorgend personeel van Bergweide in het geven van belevingsgerichte zorg en daarmee een belangrijke schakel binnen de realisatie van de zorgvisie in Verpleeghuis Bergweide.

Wat is belevingsgerichte zorg nou precies? En hoe komt dit precies tot uiting in de zorg van Bergweide?

Unieke manier van omgaan met mensen

Arie Berkhof:

Belevingsgerichte zorg is rond de jaren 90 ontstaan vanuit verschillende stromingen rondom de zorg voor dementerenden en richt zich voornamelijk op het individu. Uitgangspunt van belevingsgerichte zorg is: in welke situatie bevindt zich iemand en wat wil en kan deze persoon?

Belevingsgerichte zorg is een unieke manier van omgaan met mensen die zorg nodig hebben. Bij belevingsgerichte zorg staan de wensen en mogelijkheden van degene die zorg krijgt centraal, niet de beperkingen die iemand heeft. Eigenlijk zou je kunnen zeggen dat belevingsgerichte zorg zowel naar de bewoner als naar de medewerker stilstaat bij een stukje eigenheid.

“Wie heb ik nou voor me? En wat zijn zijn wensen, behoeften en angsten? Belevingsgerichte zorg moet op deze wensen en behoeften in kunnen spelen.”

Bewustwording als basis voor het geven van zorg

Het uiteindelijke doel van belevingsgerichte zorg is het faciliteren van een betere kwaliteit van leven van degene die zorg krijgt. Uit de praktijk blijkt telkens weer dat mensen meer zelf doen, meer plezier hebben en minder onrust vertonen. En dat maakt de verzorgenden of mantelzorgers ook gelukkiger. Belevingsgerichte zorg geven houdt dan ook in, dat verzorgend personeel op een geheel andere wijze moet werken dan gebruikelijk is in de medische wereld. Het personeel moet leren dat echte zorg niet

draait om het afvinken van checklists en het volgen van gebruikelijke zorgprocedures, maar dat zij deze routine juist moeten doorbreken om in te kunnen spelen op de echte wensen van een bewoner. Om deze bewustwording te creëren, verzorg ik met grote regelmaat basiscursussen voor nieuw personeel van Bergweide en verdiepingscursussen voor de belevingsgerichte zorg coaches.

De essentie van mijn cursussen is dat het personeel leert wat nou echt verantwoorde en goede zorg is. Want wat is nou precies goede zorg? Dit is natuurlijk een ethische vraag, waarover iedereen een eigen mening heeft. Hoe kan ik ons personeel trainen, zodat zij allen op hun eigen manier onze gezamenlijke zorgvisie kunnen uitdragen? Het begint in mijn cursussen dan ook altijd met het creëren van bewustwording en het zich kunnen inleven in de bewoner: hoe voelt het nou precies om in die rolstoel te moeten zitten? Hoe voelt het om verzorgd te moeten worden? Onze cursussen zijn daarom ook zeer interactief, waarbij we medewerkers soms letterlijk in de stoel van de bewoner plaatsen.

De mens ontdekken

Ook belangrijk is dat onze medewerkers leren om zichzelf beter te leren kennen en te ontdekken wat voor hen belangrijk is in het leven. Wat zijn jouw normen en waarden? Waar hecht jij in het dagelijkse leven veel waarde aan? Waar voel je je thuis? Want als je dit voor jezelf al niet kunt bepalen, dan kun jij dit al helemaal niet voor een bewoner met bepaalde beperkingen bepalen.

Dit soort oefeningen maakt ons personeel zeer bewust van de impact van hun handelen op de bewoners. En omdat men continu bewust moet zijn en moet kunnen inspelen op de wensen en behoeften van de bewoners, zijn er in onze werkwijze geen vaste routines.

“We moeten altijd stilstaan bij wat we doen, waarom we doen wat we doen en waarom we denken wat we denken. Ik merk dat men in Bergweide hier heel sterk in is en dat het handelen ook op dit bewustzijn is gebaseerd.”

Er is binnen belevingsgerichte zorg geen vaste werkwijze. Een voorbeeld hiervan uit een van mijn cursussen is: hoe maak ik een bewoner wakker? Elke persoon zal dit op geheel eigen wijze doen. Maar wat maakt de ene wijze nou beter dan de andere? En welk effect heeft deze wijze van wekken op de bewoner? We hebben het daarom tijdens onze cursussen dan ook niet over wat iemand nou fout doet, maar wat er nou goed was aan iemands wijze van wekken. Dit zijn de fijnheden waar we allemaal van kunnen leren, en die bij ieder weer op unieke wijze ingezet zal worden in het geven van belevingsgerichte zorg.

Een spiegel voorhouden

Om deze bewustwording nog meer aan te wakkeren, ben ik onlangs begonnen met het gebruiken van videobeelden tijdens onze cursussen. Door middel van videobeelden kan ik de medewerkers nog beter confronteren met en hen bewustmaken van hun eigen gedrag, houding en werkwijze. Hoe maak je contact met de bewoner? Hoe beweeg je je in de huiskamer tussen de bewoners? Wat is je houding? Wat straalt je uit? En wat voor effect heeft dat

op de bewoners? Met video kan ik het personeel echt leren wat hun aandeel is in de situatie, wat die ook mag zijn. Men moet zich continu bewust zijn van hoe de bewoners op hen reageren. Wanneer iemand bijvoorbeeld met zijn gedachten afdwaalt en per ongeluk een bewoner aanraakt op de verkeerde plek of tijd, dan kan er bij deze bewoner onbegrepen gedrag ontstaan. Juist daarom is deze bewustwording zo belangrijk. Het voorkomt enorm veel onrust onder de bewoners.

Het gebruik van videobeelden heeft bovendien als voordeel dat men zich bewuster wordt van alle prikkels en geluiden in zo'n huiskamer. Als jij als gezonde mens ergens mee bezig bent, dan filteren jouw hersenen alle ruis om je heen weg, zodat je je volledig kunt concentreren op je taak. Maar bij mensen met neurologische aandoeningen, zoals dementie, functioneren

deze filters niet meer en komen alle prikkels tegelijkertijd en even luid binnen. Dit kan voor veel onrust en onbehagen zorgen, wat weer als gevolg heeft dat men onbegrepen gedrag gaat vertonen omdat men dit onbehagen niet op de normale wijze kan uiten. Als wij dan samen met de medewerkers de video van de huiskamer afspelen, schrikt men vaak van hoeveel lawaai en prikkels er in zo'n op het oog rustige huiskamer zijn. Met video als hulpmiddel kunnen we veel van dit soort ongewenste prikkels en gedragingen voorkomen.

Leed verdunnen

De focus in mijn werk op Bergweide ligt dus altijd op wat er wél goed gaat. Dit past ook naadloos binnen de werkwijze en zorgvisie van Bergweide.

“De rode draad is hier altijd: wat kan iemand wél nog? En hoe kunnen we dit gebruiken in onze zorg om het positieve effect nog te kunnen versterken voor deze bewoner?”

We gaan op Bergweide altijd uit van wat iemand kan en zetten in op deze sterktes om zo de bewoner in hun laatste levensfase een zo prettig en vol mogelijk leven te kunnen geven. “Leed verdunnen” is een uitspraak van Andries Baart, professor Andragogie en een van de grondleggers van een variant van belevingsgerichte zorg, de presentietheorie, die ik zeer toepasselijk vind om de zorg van Bergweide te beschrijven. Het leed is er nu eenmaal, maar wat kunnen wij samen doen om dit leed te verzachten en zo draaglijk mogelijk te maken? Hoe kunnen we hierin heel de mens,

dus naast lichamelijke zorg, ook geestelijk verzorging aanbieden? Op Bergweide is spiritualiteit echt een essentieel onderdeel van de zorgvisie.

“De zorgvisie is op Bergweide allesbepalend, van het personeel, tot en met de keukens en de diensten in de kapel. Voor bewoners, én personeel.”

Door belevingsgerichte zorg ook op het personeel toe te passen, worden zij in staat gesteld om zich nog beter in te leven in de bewoners en daarmee nog betere zorg kunnen geven. Het personeel van Bergweide is dan ook als een hechte familie. En dat moet ook, want onderlinge conflicten mogen nooit hun uitwerking hebben op de bewoners.

Er wordt in Bergweide echt rekening gehouden met elkaar, van leidinggevende tot en met de hovenier. Want alleen samen kunnen we belevingsgerichte zorg van de juiste kwaliteit geven aan onze bewoners.

06

JUBILARISSEN AAN HET WOORD:

AL 25 JAAR ONDERDEEL VAN EEN HECHTE GEMEENSCHAP

Zoals al eerder vermeld in dit magazine, heeft Bergweide een groot aantal medewerkers die dit jaar hun 25-jarig werkjubileum mogen vieren. Medewerkers die zich al 25 jaar met hart en ziel inzetten voor het welzijn van de bewoners van Bergweide. Zij vertellen hier meer over hun beginjaren en ervaringen van 25 jaar zorg in Verpleeghuis Bergweide.

Jolanda Stevelmans,
Verzorgende IG

Als verzorgende IG ben ik verantwoordelijk voor de verzorging van de bewoners op de afdeling Margriet. Daar ben ik vervolgens ook hoofdverantwoordelijke voor één specifieke bewoner, waarbij ik de zorg draag voor de volledige begeleiding en contactpersoon ben voor de familie. Ik kom al 25 jaar met veel plezier naar mijn werk. Het is een enorm dankbaar beroep, waar ik enorm veel voldoening uit haal. Op de Margriet huiskamer waar ik werkzaam ben, kunnen we hele leuke gesprekken aangaan met de bewoners en vind er veel interactie plaats. De bewoners hebben ontzettend veel humor en maken graag grapjes, samen met het personeel. Men kan hier nog zeer goed contact maken met de bewoners en dus echt samen zijn, wanneer men daar behoefte aan heeft.

Ik ben bij Bergweide terecht gekomen door een tip van mijn vader. Via hem kwam mij ter ore dat er gezocht werd naar verzorgend personeel voor een nieuw verpleeghuis in Heerlen. Ik was op dat moment toevallig

net op zoek naar een nieuwe uitdaging en heb meteen gesolliciteerd. Waarna ik als snel een sollicitatiegesprek kreeg met meneer Hintzen. Op dat moment was het gebouw nog niet klaar, dus mijn sollicitatiegesprek vond plaats in een bouwkeet op de parkeerplaats die op dat moment als kantoor diende. Door het enthousiasme en de zorgvisie van meneer Hintzen en het samen bekijken van enkele bouwtekeningen van het nieuwe pand, was ik overtuigd. En zo doende ben ik hier op 1 mei 1995 aan de slag gegaan. Op dat moment was er nog helemaal niks. Van de bedden tot het servies, alles moest nog geleverd worden of uitgepakt worden. In het begin hebben we allemaal

verhuisd. Ik weet nog dat we tijdens mijn eerste avonddienst op Bergweide slechts 4 bewoners hadden. Alles is heel klein begonnen. Om de dag kwamen er dan twee nieuwe bewoners bij, vanuit verschillende locaties, zoals Huize de Berg en Klooster Van Onder De Bogen in Maastricht. Onze eerste bewoners waren allemaal religieuzen.

Oorspronkelijk is Verpleeghuis Bergweide gestart met drie afdelingen: de Klaproos en Margriet voor de religieuzen, en de Korenbloem als gemengde woonkamer. Vooral voor het verzorgen van de religieuzen moesten we allemaal nog echt veel leren. Zusters van

echt flink moeten aanpakken en improviseren. Dat improviseren staat me nog heel goed bij, want het had zeker zijn charme.

"We waren samen bezig om iets geheel nieuws op te zetten."

De week nadat ik begonnen ben, werden de eerste bewoners naar het nieuwe pand van Verpleeghuis Bergweide

verschillende ordes hadden elk hun eigen leefregels, gebruiken en kledij. Hoe trek je een habijt aan? Hoe werkt zo'n hoofdkapje? Welke habijt draagt men op welke dag? Allemaal zaken waar we flink mee hebben gestoeid in het begin. Uiteindelijk hebben we ook veel van de zusters zelf geleerd over hoe wij hen moesten verzorgen. Dit is dan ook een goed voorbeeld van belevingsgerichte zorg, geheel vanuit de wensen van de bewoner of cliënt.

“meer
veiligheid en
rust op alle
afdelingen”

**Carin Valkenburg,
Teamleider Thuiszorg**

Ik ben vanaf april 1995 in Bergweide werkzaam en ben hier begonnen in de Klaproos huiskamer. Ik ben uiteindelijk ook teamleider van de Klaproos geworden. Sinds 8 jaar ben ik teamleider van de thuiszorg afdeling van Bergweide.

Ik kan mij nog heel goed herinneren dat de eerste bewoners hun nieuwe kamers in het pand betrokken. Elke dag kwamen er nieuwe bewoners binnen en elke dag werden nieuwe spullen geleverd. Het was soms wel een beetje chaotisch, we hadden bijvoorbeeld ook nog geen werkroosters. Wij spraken dan gewoon onderling af wie welke dienst op zich zou nemen. De keuken was nog niet klaar, er was nog geen receptie of gebouwbeheer. Niemand kende elkaar nog, iedereen was nieuw. Maar juist het samen improviseren zorgde voor een hele aparte sfeer, we kregen het

toch allemaal samen voor elkaar. We hadden in onze werkwijzen dan ook een grote mate van vrijheid, dus als we tegen problemen aanliepen, konden we zelf oplossingen aandragen en dingen uitproberen. Een hele unieke sfeer. Langzaam druppelden alle bewoners en spullen het pand binnen en begon Verpleeghuis Bergweide vorm te krijgen. De volgende stap was natuurlijk dat we onze bewoners beter leerden kennen, zodat wij hen op de juiste wijze konden verzorgen. Vooral voor de verzorging van religieuzen moest een groot deel van het personeel veel nieuwe dingen leren. Ikzelf was voorheen werkzaam binnen een kloosterbejaarden oord, dus ik wist wel al van bepaalde leefregels af, maar voor veel personeel was dit religieuze aspect van de zorg helemaal nieuw.

De zorg voor onze bewoners was in het begin wel echt heel zwaar. Omdat wij het enige verpleeghuis

in Nederland waren dat religieuzen kon opvangen, kregen we vanuit alle hoeken van het land nieuwe bewoners toegewezen. Veel van deze eerste bewoners waren al echt heel erg oud en hadden dus ook heel intensieve verzorging nodig. Bijna iedereen moest continu geholpen worden, waarbij we voor sommige bewoners de zorg zelfs met zijn tweeën moesten uitvoeren. Dat was wel flink aanpakken toen. Hierdoor is ook automatisch de kleinschalige aanpak van Bergweide ontstaan.

“Want alleen door de groepen kleiner te maken en per groep een vast team van verzorgers toe te wijzen, konden we de juiste zorg geven aan de bewoners. Zo creëerden wij meer veiligheid en rust op alle afdelingen. Wij zijn nog steeds heel blij met deze kleinschaligheid.”

Met de thuiszorg afdeling van Bergweide verzorgen wij nu voornamelijk zusters die nog zelfstandig wonen en hebben we bovendien nog 5 wijkteams die de thuiszorg voor de overige cliënten in de wijken op zich nemen. Voordat onze thuiszorg afdeling bestond, werd de thuiszorg voor deze zusters verzorgd door een van de grotere regionale zorgorganisaties. Deze zorg sloot echter niet aan op de specifieke behoeften van de zusters en op hun wens is daarom de thuiszorg afdeling van Bergweide opgezet. Na verloop van tijd sprak het zich rond dat wij ook thuiszorg konden

hebben ook veel van onze thuiszorg medewerkers ons gevonden. Dan blijkt toch maar dat Bergweide wel een unieke aanpak heeft en daarmee een grote aantrekkingskracht op cliënten én personeel.

“We hebben altijd geprobeerd om onze kleinschaligheid goed vast te houden, ook in de thuiszorg. Vaste verzorgers per cliënt, korte lijnen en kleine teams.”

van familieleden. Familieleden horen er ook gewoon bij voor ons. Men voelt zich thuis bij ons. En dát is de echte kracht van onze kleine gemeenschap. We zorgen als mensen voor elkaar, of je nu verzorgende, familielid of vrijwilliger bent. Wij nemen echt uitgebreid de tijd om ook familieleden te ondersteunen. Er wordt ook altijd gevraagd hoe het met hen gaat. Want het laten opnemen van een van je ouders is een van de moeilijkste dingen die kinderen moeten doen. Zij gaan dan door een soort rouwproces, waar niemand alleen in zou moeten staan. Want als de familieleden van onze bewoners vertrouwen hebben en zich in Bergweide thuis voelen, dan zullen de bewoners zich ook automatisch beter voelen.

“Wij zijn hier om de bewoners écht te helpen. Dit kunnen we alleen goed doen als we dit vanuit onze eigen echte emotie en ervaring doen.”

Ik let daarom ook altijd goed op bij het aannemen van nieuwe stagiaires of medewerkers of zij zich prettig voelen bij het geven van dit type zorg aan dit type cliënt. Zij moeten hun eigen sterktes en zwaktes kunnen gebruiken om een ander inzicht te geven waar hij of zij wat mee kan. Dat kan zeker niet iedereen. Het opleiden en begeleiden van stagiaires en nieuw personeel is daarom zó essentieel. De mensen die wij nu opleiden, zullen later aan ons eigen bed staan. Dus ik leid hen op om zorg te geven op de manier waarop ik zelf later verzorgd zou willen worden. Van de juiste opleiding en begeleiding plukken we uiteindelijk later allemaal de vruchten.

aanbieden en kregen wij ook steeds meer leken in de wijken te verzorgen. Zo is deze afdeling ontstaan en gegroeid, zonder dat we hier ooit reclame voor hebben gemaakt. Door mond-tot-mond reclame van tevreden cliënten en hun familieleden is onze groep thuiszorg cliënten enorm gegroeid. Via deze weg

Onze medewerkers kennen hun cliënten door en door en zijn dan ook persoonlijk aanwezig bij een eventuele opname. Hierbij ondersteunen zij niet alleen de cliënt, maar ook de familieleden. Ook zij besteden extra aandacht en energie aan het overdragen van kennis over hun cliënt en in het ondersteunen en betrekken

Carla Louvenberg, kok
Toen ik begon met werken op Bergweide, was de keuken nog niet helemaal af. De eerste weken hebben wij daarom alle maaltijden voorbereid in de keuken van Huize de Berg. Iedere dag werd het eten dan door mijn collega met de privéauto opgehaald en naar Bergweide gebracht, waar het uitgedeeld werd aan de bewoners. Pas vanaf 1 mei 1995 konden we echte maaltijden gaan voorbereiden in onze eigen keuken op Bergweide. Net als op alle andere afdelingen, zijn we hier heel provisorisch begonnen. En hebben we stap voor stap de keuken verder uitgebouwd naar wat het nu is. Met steeds meer mogelijkheden en ook steeds meer personeel.

“Doordat wij in de beginjaren moesten improviseren, heeft dit wel geleid tot een hele specifieke werkwijze die we zelf hebben ontwikkeld. Dit zie je nu nog terug in de manier waarop wij als keuken inspelen op de wensen van de bewoners.”

Als keukenpersoneel hebben we helaas niet zoveel persoonlijk contact met de bewoners als bijvoorbeeld verzorgenden, maar ook wij doen altijd ons best om een steentje bij te dragen aan het welzijn van de bewoners. Door in te spelen op wensen, maar ook door hun te blijven verrassen met lekker eten en spontane initiatieven of activiteiten.

Ons initiatief “Uit eten in huis” is bijvoorbeeld enorm populair onder de bewoners. Toen wij dit initiatief lanceerden dachten we wel even: “waar beginnen we in hemelsnaam aan?!” Maar toen we eenmaal een goede routine gevonden hadden, werd het Uit eten in Huis een vast onderdeel van de zorg op Bergweide. Dit soort initiatieven zien wij als vanzelfsprekend en wij doen graag extra moeite voor onze bewoners.

“Bij alles wat wij in de keuken doen denken we: “Deze bewoners zouden onze ouders kunnen zijn. Wat zouden wij wensen voor onze eigen ouders?” Daarom kijken we altijd verder dan onze neus lang is.”

Wij komen hier uiteraard ook gewoon ons werk doen, maar alle extra energie die wij erin stoppen en de dankbaarheid die wij hiervoor terugkrijgen maken

het de moeite waard. We krijgen er zoveel voor terug.

We proberen altijd iets nieuws te bedenken voor onze bewoners. Bijzondere initiatieven zoals de frietenkraam, mossel dag en asperge dag bijvoorbeeld. Hoe krijgen we zoveel mogelijk gezonde variatie in het eten en welke activiteiten rondom eten kunnen we nog meer aandragen en realiseren? We zijn daarin vaak heel spontaan met het inspelen op wensen van de bewoners. Zoals bijvoorbeeld vorige zomer, waar we bij mooi zomers weer uit het niets een lekkere barbecue hebben kunnen organiseren. Daar kon men écht van genieten in het zonnetje.

“Op Bergweide ziet men de keuken dan ook als vast onderdeel van de zorgvisie.”

Omdat al het keukenpersoneel graag die extra moeite wil doen, kunnen we ook heel veel leuks organiseren voor de bewoners. En hier krijgen wij enorm veel dankbaarheid en de mooiste complimenten voor terug. Na een Uit eten in Huis diner krijgen wij dan bijvoorbeeld bedankbriefjes van de bewoners en hun gasten, of worden we aan tafel geroepen zodat men ons persoonlijk kan bedanken. Dat doet zoveel! Dit zijn voor mij echte hoogtepunten in mijn werk. Deze bedankkaartjes hangen we dan ook allemaal op in onze keuken. Om ons er continu aan te blijven herinneren, waarom en voor wie we het allemaal doen. Ons werk is vaak zwaar, maar zó leuk om te doen. We leggen daarom de lat ook telkens weer hoger in onze keuken.

Monique Ekers, Zorg Manager

Ik ben in april 1995 begonnen bij Bergweide als afdelingshoofd. Voorheen was ik werkzaam in een ziekenhuis en in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Ouderenzorg was voor mij daarom ook een heel nieuwe uitdaging. Ik heb jarenlang onder leiding van Leon Hintzen gewerkt op St. Anna in Heel en nadat hij bij ons was weggegaan, kwam ik in de krant de personeelswerving advertentie tegen van Bergweide. Bij ons werk op St. Anna bleek al dat wij heel erg op één lijn zaten wat betreft onze visie op zorg. Wij hebben in die tijd al vaker samen gefantaseerd over wat wij nou echt goede zorg vonden en hoe wij dit zouden invullen als we alles zelf mochten bepalen. Ik was in eerste instantie helemaal niet van plan om Leon te volgen naar Bergweide, maar mijn werkzaamheden op St. Anna kwamen langzaam tot een eind, dus besloot ik toch om te gaan solliciteren. Uiteindelijk heb ik toen een sollicitatiegesprek met Hans Keieren en Armand Villevoije gehad, waarna ik ben

aangenomen. En zo ben ik dan toch weer onder leiding van Leon op Bergweide aan de slag gegaan.

Het compleet nieuwe Verpleeghuis Bergweide gaf ons de kans om eindelijk onze visie op het geven van belevingsgerichte zorg tot realisatie te brengen. Wij vonden dat zorg om het échte contact moest gaan, het aandacht hebben voor elkaar, en altijd rekening houdend met de menselijke behoeften. Wij wilden ons niet alleen maar richten op de beperkingen en aandoeningen, zoals gebruikelijk is in de medische wereld van zorg, maar juist de gehele zorg richten op de wensen en behoeften van de mensen die onze zorg moeten ontvangen. Heel belangrijk was dat deze zorgvisie niet enkel vanuit Leon en mij zou ontstaan, maar dat elk nieuw personeelslid vanuit deze visie zou moeten willen werken, en elk op hun eigen manier. De medewerkers kwamen vanuit heel veel verschillende zorgorganisaties. Ik kwam vanuit de zorg voor verstandelijk gehandicapten, Carin van een kloosterbejaardenoord en anderen vanuit de medische zorgwereld.

“Het mooie aan onze onderlinge verschillen was dat we ontzettend veel van elkaar konden leren en op deze manier een hele unieke en eigen invulling konden geven aan de Bergweide. Zo is de zorgvisie van Bergweide op een heel organische wijze ontstaan, eensgezinde mensen die elkaar vinden en door het samen te doen.”

En tegelijkertijd leerden we ontzettend veel van elkaar. Allemaal met als doel om onze bewoners de beste belevingsgerichte zorg te kunnen geven. Religieuzen én leken.

Wij hadden deze zorgvisie omarmd en ingedeeld in vier hoofdpunten: gestoeld in de individuele wensen en behoeften van een cliënt, met een sterke focus op persoonlijke aandacht en de ontmoeting.

“Met ontmoeting bedoelen wij écht contact met diepgang, waarin men elkaar echt ziet. Echte ontmoetingen betekenen dat men de tijd voor elkaar moet nemen.”

Toen wij het nieuwe personeel gingen scholen in belevingsgerichte zorg, kwam vanuit de medewerkers de terechte vraag: “hoe moeten wij met zo weinig medewerkers en beperkte tijd zulke persoonlijke zorg geven aan al onze bewoners?” Onze kleinschaligheid is daarom ook direct voortgekomen uit onze belevingsgerichte zorgvisie. Vanuit de belevingsgerichte zorg ontstond onze werkwijze: kleine groepen bewoners, met een vast team van verzorgers en begeleiders.

Alle neuzen staan dezelfde kant uit. En dat is zó mooi om te zien! Het personeel mag en moet zelf continu meedenken en mee veranderen om de juiste zorg te kunnen geven. Ook dit vind ik echt een goed voorbeeld van hoe belevingsgerichte zorg ingevuld moet worden. Vanuit het initiatief van de bewoners en het personeel zelf.

Onze werkwijze maakt Bergweide uniek. Omdat we hier zoveel eigen initiatieven kunnen inbrengen, kan en mag er heel veel.

“Wij zien zeer veel zaken als vanzelfsprekend, die helemaal niet gebruikelijk zijn in de normale ouderenzorg. Daarom is onze zorgvisie zo belangrijk. Het maakt echt h t verschil.”

Een goed voorbeeld hiervan is dat wij een van de eerste verpleeghuizen waren die echtparen samen lieten wonen, in plaats van gescheiden. Dat was op andere plekken gewoon verboden. Onlangs hebben wij weer een echtpaar mogen opnemen, dat thuis niet meer voor elkaar kon zorgen en waarvan een terminaal ziek was. Zij werden op dat moment op verschillende locaties verzorgd. Het ging hen uiteraard niet goed. Zo’n echtpaar ga je toch niet uit elkaar halen op zo’n cruciaal moment?! We hebben hier behoorlijk veel voor moeten regelen, ook omdat het heel snel moest gebeuren allemaal, maar uiteindelijk zijn meneer en mevrouw hier samen ingetrokken. Ze waren weer bij elkaar. En dit heeft zo’n grote en positieve impact op mensen. D  r doen we het allemaal voor. Dan hebben we het pas echt over het centraal zetten van de mens.

Omdat we op Bergweide deze korte lijnen hebben, kunnen we gelukkig heel snel schakelen, zoals in het verhaal van het echtpaar. Juist en enkel door onze korte lijnen tussen bewoner, familie, verzorger en specialisten, kunnen wij direct inspelen op de behoeften van onze bewoners. Contact maken is een belangrijk onderdeel van onze zorg. In de

laatste fasen van dementie is het vaak enorm moeilijk om echt contact te krijgen met de cliënt. Dit is een van de moeilijkste zaken waar hun naasten mee geconfronteerd worden. Wij zullen er alles aan doen om te proberen om contact tussen de bewoner en zijn of haar naasten mogelijk te maken. Dit kunnen wij bijvoorbeeld doen door middel van muziektherapie. Wij hebben een speciale snoezelruimte en een ruimte met een muziekwaterbed. Met dit bed is het mogelijk om een bewoner met dementie comfortabel te laten rusten en ontspannen. De muziek wordt heel subtiel verspreid door de ruimte en door het waterbed. De cliënt kan de muziek horen  n voelen. Dit brengt de cliënt tot rust en maakt het op sommige momenten mogelijk om weer even echt contact met hen te maken. Deze korte momenten van helderheid zijn voor de naasten van onschatbare waarde.

Ik ben ook heel trots op de manier waarop wij onze keuken en eetrituelen vormgegeven hebben. Eten is een van de belangrijkste onderdelen van het thuisgevoel. De geuren van vers gekookte soep of verse koffie maken dat men zich thuis voelt. Het is herkenbaar en geeft heeft een positieve invloed op de gemoedstoestand. Er wordt daarom ook vaak wat lekkers voorbereid in de huiskamers zelf. Dan gaan we lekker samen pannenkoeken of

wafels bakken. Onlangs heeft een van onze medewerkers nog baklava gemaakt voor alle bewoners. Het samen genieten van allerlei eten en drinken geeft een heel bijzondere, warme en huiselijke sfeer. Daar genieten onze bewoners echt van. Ook familieleden en vrijwilligers komen vaak op de huiskamers koken voor en met de bewoners. Ook dit is weer een aspect van onze belevingsgerichte zorg dat wij als vanzelfsprekend zien, maar wat helemaal niet veelvoorkomend is in de verpleeghuiszorg.

“Zo worden de familieleden en vrijwilligers ook een vast onderdeel van het zorgteam rondom de bewoners. Iedereen hoort erbij.”

Vrije keuze hoort bij de belevingsgerichte zorg. Zo ook met eten. In deze laatste fase van hun leven mogen mensen toch zeker wel zelf bepalen wat men eet? Dus als mevrouw of meneer graag een frikandel of alleen Indonesisch eten lekker vindt op dat moment, dan zorgen wij daarvoor. Uiteraard is gezondheid belangrijk, maar wij proberen wel altijd mee te bewegen met de wensen van de bewoners. Ook als deze met de tijd veranderen.

“Wij zullen altijd blijven zoeken naar wat er w l mogelijk is. We kijken altijd verder dan de beperkingen. Zo krijgen we echt de mooiste resultaten en momenten. En zo worden we zelf ook een beter mens. Want de zorg en openheid die we hier tot uiting brengen, nemen we ook allemaal mee naar huis.”

EEN COMPLETE ZORGVISIE,

MET FOCUS OP GEESTELIJKE ZORG

Verpleeghuis Bergweide is ontstaan vanuit de christelijke traditie waarbij juist de meest kwetsbare mens recht gedaan moet worden. De geestelijke zorg is daarom een levend aspect in de zorg van Verpleeghuis Bergweide. Men heeft oog voor de eigen spiritualiteit en zingeving van de bewoner en cliënt. Dagelijks worden er vieringen of diensten georganiseerd in de eigen kapel. Vanaf het moment dat Verpleeghuis Bergweide haar deuren opende, wordt er veel aandacht en ruimte gegeven aan geloofsuitingen en -rituelen, om de zorg nog nauwer aan te laten sluiten op de belevingswereld van de bewoner.

Een geestelijk verzorger biedt begeleiding, hulpverlening en advisering bij zingeving en levensvragen, zoals bij indringende gebeurtenissen als geboorte, ziekte en dood. Geestelijk verzorgers begeleiden mensen door middel van gesprekken, actief luisteren en rituelen. Zij ondersteunen daarnaast de familieleden en naasten, zorgprofessionals en andere betrokkenen.

Oud geestelijk verzorger Annelies Boonekamp en haar huidige opvolger Ingrid Kuijpers vertellen meer hun ervaringen in Bergweide en over hoe zij invulling geven aan de geestelijke en spirituele zorg.

**Annelies Boonekamp,
oud Geestelijk Verzorger
(2002-2015)**

Ik kan mij niet precies herinneren in welk jaar ik begonnen ben met werken als geestelijk verzorger, maar het was in ieder geval in de tijd dat spiritualiteit nog werd gezien als iets dat exclusief toebehoorde aan een religie. Persoonlijk ben ik altijd van mening geweest dat spiritualiteit veel breder moet zijn dan alleen religie. Ik ben pas op hogere leeftijd begonnen met werken bij Bergweide. Ik weet nog dat ik verbaasd was dat ik werd aangenomen, want ik had nooit gedacht dat ik in aanmerking zou komen vanwege mijn hoge leeftijd. In het begin was de invloed van de religieuzen op Verpleeghuis Bergweide nog heel groot. Religie was een grote bepalende factor in hoe zaken bepaald en gedaan werden. Maar bij Bergweide heeft de menselijke factor ook altijd voorop gestaan. Het feit dat Bergweide vanaf het begin al heeft aangedurfd om ook geestelijk verzorgers vast in dienst te nemen, geeft al blijk van de sterke zorgvisie van Bergweide. Ik heb daarom ook altijd gekeken hoe ik het spirituele aspect binnen Bergweide nog verder kon verbreden. In de beginjaren

van Bergweide waren de geestelijk verzorgers enkel verantwoordelijk voor de kapel en de diensten en activiteiten die daar plaatsvonden. De kapel is zeker een heel belangrijk onderdeel van ons vak, in de zin van gemeenschapsvorming en samenkomen, maar zelf vond ik dit té beperkt. Ik vond dat deze zaken onderdeel waren van een groter geheel.

“Mijn visie als geestelijk verzorger was, om er voor iedereen te zijn, ongeacht religie of achtergrond. Het belangrijkste voor mij is wat de bewoner of cliënt zelf wil. En hierbij hoeft niet altijd alles binnen bepaalde religieuze dogma’s te passen. Als de mens maar geholpen wordt op de manier die hij of zij zelf wenst.”

Om mijn visie te kunnen realiseren heb ik daarom best wat hokjes moeten openbreken. Dit heb ik voornamelijk gedaan door in de praktijk te laten zien hoe men met spiritualiteit in zijn breedste zin kan omgaan en hoe waardevol dit kan zijn voor

een mens. Door het te tonen, heb ik kunnen overtuigen en is het mij gelukt om bepaalde begrenzingen van de toenmalige spirituele zorg te doorbreken. Ik kon nieuwe verbindingen zoeken en creëren om iemand beter te kunnen begrijpen en ondersteunen in hun wensen en verlangens.

In het begin heb ik in Bergweide wel echt naar mijn plek moeten zoeken dus. Wat moet ik hier nou precies doen? En hoe? Als geestelijk verzorger had ik maar 18 uur per week voor mijn werkzaamheden. Een groot deel van die tijd werd besteed aan individueel contact met de bewoners en de diensten en activiteiten rondom de kapel, maar ik vond dat ik er óók moest zijn voor het personeel. Zij zijn het meest belangrijke onderdeel van alle zorg op Bergweide. Zij staan het dichtste bij de bewoners, niet alleen vanuit lichamelijk, maar ook vanuit geestelijk perspectief. Alle medewerkers moeten ook ondersteund worden in hun spiritualiteit. Want iedereen, van de receptioniste tot en met de verzorgende stagiaire, heeft spiritualiteit. Maar wat is spiritualiteit nou precies? Wat is zingeving?

“Ik help de medewerkers om hun eigen spiritualiteit te ontdekken. Want alleen zo kunnen zij dit ook teruggeven aan de bewoners. Zij zijn een van de allerbelangrijkste schakels van kennis tussen de bewoners, de geestelijke verzorgers en alle andere medewerkers in het zorgteam.”

De samenwerking tussen zoveel verschillende mensen en beroepen rondom de bewoner is voor mij een van de grootste ontdekkingen geweest. De zorgvisie werd van hoog tot laag gedragen, door iedereen.

Ik heb me ook nog nooit ergens zo welkom gevoeld als op Bergweide. Toen ik begon met werken kende ik er niemand, maar meteen kwam er iemand op me af, gaf mij een hand en zei: “Wat fijn dat u er bent!”. Ik heb op meerdere plekken in de zorg gewerkt, en ben qua cultuur wel wat anders gewend! Je wordt hier gewaardeerd omdat je hier iets voor iemand kunt betekenen. Puur omdat jij er voor hen bent als mens en hen mens laat zijn. In Bergweide word je meteen opgenomen in de gemeenschap. De medewerkers zijn een grote familie en de bewoners hebben bij deze sfeer enorm veel baat.

“Men voelt zich veilig en geborgen. Hierdoor durven ze ook meer zichzelf te zijn en zich open te stellen naar anderen. Wij en zij zijn belangrijk. Het is belangrijk dat we hier samen zijn, of we nu een praatje maken, een potje kaarten of zelfs wat ruzie willen maken.”

Alles gaat om het contact, het zoeken naar verbinding. Er zijn heel veel verschillende vormen en stadia van dementie. En telkens opnieuw moeten we goed kijken hoe we de verbinding kunnen maken met de bewoner. Dit is een gezamenlijke inspanning van alle disciplines binnen Bergweide. Denk hierbij aan de verzorgers, vrijwilligers, psycholoog, fysiotherapeut, enzovoort. En al deze disciplines zijn ook nodig om die laatste fase van iemands leven zo rijk en vol mogelijk te maken. Iedereen draagt hier zijn steentje aan bij. Omdat er zoveel verschillende mensen nodig zijn om goede belevingsgerichte zorg te bieden, is de leiding van een verpleeghuis heel belangrijk. Als de leiding de zorgvisie niet uitdraagt, dan kan dit type zorg heel snel in elkaar storten. Mensen zakken dan snel weg in hun eigen rollen en wordt er minder taak-overschrijdende zorg geboden, hetgeen waar onze bewoners juist zo’n baat bij hebben.

Het belang van “gewoon mens zijn”, is daarom ook iets waar continu aan gewerkt moet worden.

Het fijne van Bergweide is dat het een klein verpleeghuis is, met een kleine, platte organisatie. Enkel omdat hier de gehele organisatie vanuit één zorgvisie werkt, is de belevingsgerichte zorg zo goed in Bergweide.

“De bewoners, medewerkers, vrijwilligers, familieleden en naasten van de bewoners, het gebouw en de omgeving: voor mij is Bergweide als één groot verhaal.”

We kijken wat we met elkaar hebben en kunnen, en niet naar wat men allemaal niet kan en weet. Ik ben heel dankbaar dat ik deel heb mogen uitmaken van dit verhaal. Het is ongelooflijk wat men samen hier heeft neergezet. We moeten hier ook allemaal

zeer zuinig op zijn en continu waken en kritisch blijven om dit vast te houden. Hoe kunnen we wat er nu staat nog verder verbeteren?

Ingrid Kuijpers, Geestelijk Verzorger (2015-heden)

Onze taak is een veelomvattende taak, maar het mooiste beroep wat er bestaat. Ik mag hier, samen met alle andere medewerkers, er zijn voor de mens in zijn totaliteit. Ik ben als geestelijk verzorger verantwoordelijk voor het stukje spirituele zorg.

“Er is een dokter voor het lichaam, een dokter voor de geest, en wij zijn de dokter voor de ziel, zeggen we wel eens gekscherend.”

Zo zorgen we allemaal samen voor de totale mens. Zingeving in de breedste zin van het woord, is waar mijn vak om draait. Ik sta in mijn visie op zorg hierin op één lijn met Annelies en vind ook dat spiritualiteit niet enkel gekoppeld hoeft te worden aan religie. Annelies is mijn mentor geweest hier op Bergweide.

Het werk dat ik nu doe, is in het verlengde van het werk, de visie en levensfilosofie van Annelies. Ik ben er voor de mens op het brede zingevingsvlak, ook voor mensen die zelf niks met spiritualiteit hebben. Ik ben als geestelijk verzorger verantwoordelijk voor de individuele contacten met de bewoners en cliënten, maar ook voor het welzijn van de familieleden en medewerkers. Voor de hele context waarbinnen men allemaal samenkomt. En daarmee ook een verbindende schakel tussen cliënt, familie en medewerkers.

“Wat mij het meeste raakt in mijn werk, is de verbinding die je creëert tussen mensen. Dáár zit onze kracht.”

Met zijn allen samen zorgen we voor goede zorg. Bergweide

onderscheidt zich onder andere van andere verpleeghuizen doordat er bijna dagelijks een dienst of viering georganiseerd wordt voor de bewoners in de kapel. Deze momenten van samenkomst zijn voor de bewoners zeer belangrijk. Voor hen is het onderdeel van een vast ritme, het creëert herkenbaarheid in de dagelijkse routine. Ook voor niet-gelovigen. Vanwege de aard van de ziekte dementie, zie je dat er bij veel bewoners grenzen vervagen, ook ten opzichte van religie. Zij belemmeren zichzelf niet meer en voelen zich vrij om naar de kapel te gaan. De bewoner is even niet meer alleen met zijn zorgen en kwalen, maar maakt deel uit van een groter geheel. Een hechte gemeenschap waarin iedereen zichzelf mag zijn. Tijdens onze diensten worden de bewoners op allerlei manieren geprikkeld. Door zang, muziek, geur of de kunst in de kapel. De diensten geven hen een enorme

spelen. Zo vergaren we zoveel mogelijk kennis over de cliënt en kunnen we hen ook betere zorg bieden.

Bij mensen met dementie vallen er veel schillen af. Men raakt bepaalde schroom en schaamte kwijt.

“Wij als geestelijk verzorgers krijgen hierdoor unieke inzichten in de puurste vorm van de mens, namelijk de mens zonder opgelegde normen en sociale regels. En van deze inzichten kunnen wij als geestelijk verzorger én mens enorm veel leren.”

Al deze kennis en inzichten over cliënten koppelen wij dan later terug bij de MDO's, het Multidisciplinaire Overleg. Het is echt een unieke werkwijze van Bergweide dat wij als geestelijke verzorgers daarbij aanwezig mogen zijn. Dit is namelijk niet vanzelfsprekend bij MDO's. Dit doen we voor elke bewoner twee keer per jaar, dus bijna dagelijks maak ik deel uit van zo'n MDO. Dus naast de MDO's, het individuele contact met de bewoners en hun naasten

rust. De bewoners mogen ook zelf bepalen of ze willen meedoen of niet. Of men nou in slaap valt of actief meezingt, het maakt niet uit. Als men zich maar goed voelt. Ruiken, proeven en ervaren. Even de zinnen verzetten en luisteren naar een verhaal. Dit doet mensen echt goed.

Tijdens de vieringen zingen we ook veel. Zingen is voor mij een heel sterk communicatiemiddel waarmee ik mensen kan bereiken. De tonen van de muziek raken bepaalde snaren bij de bewoners. Sommigen luisteren, anderen zingen graag mee. Dan weet ik dat zij zich veilig voelen. Als geestelijk verzorger leer je continu nieuwe dingen door enkel waar te nemen. Wat gebeurt er allemaal om mij heen? Wat doet dit met de bewoner? En met mijzelf? Hoe reageert men op elkaar, of op de muziek? Ons vak draait erom te identificeren wat voor iemand belangrijk is en om daarop in te

en het organiseren van alle activiteiten rondom de kapel en de groepsactiviteiten op woensdag, zijn mijn dagen heel gevuld! Elke dag in Bergweide is anders. Ik ben dan ook vele uren meer aanwezig op Bergweide dan dat ik ingepland sta. Ik stel mijzelf echter graag beschikbaar. Men mag mij ook altijd bellen als het om het welzijn van een cliënt gaat, vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week.

“De mens staat voorop en is altijd prioriteit nummer één. Gezien en gehoord worden, liefde en betrokkenheid, tolerantie en verdraagzaamheid; zó geven wij hier niet alleen als geestelijke verzorger, maar als een hele gemeenschap belevingsgerichte zorg aan onze bewoners.”

BEWONERS

AAN HET WOORD

Sinds 1995 biedt Verpleeghuis Bergweide huisvesting, verpleging, behandeling en thuiszorg aan ouderen met dementie of lichamelijke beperkingen. Bij de zorgverlening staan menslievendheid en belevingsgerichtheid centraal. Bewoners en medewerkers gaan als gelijken met elkaar om. Men kan en mag zich kwetsbaar opstellen en afhankelijk zijn van anderen. Men mag zichzelf zijn.

Hoe men dit ervaart, kunnen enkel de bewoners het beste vertellen. Enkele bewoners en hun verzorger delen hier hun ervaringen van hun leven in Bergweide.

Mevrouw Terlingen, 72

Als het aan mijzelf had gelegen had ik natuurlijk niet hier gezeten. Want als je opgenomen moet worden, dan ben je helaas ziek. Het is daarom heel belangrijk om daar een goede balans in te vinden. Ikzelf heb onlangs mijn echtgenoot verloren en heb weinig familie die in de buurt woont. Ik moest dus wel een andere vorm van opvang vinden. Maar ik ben zeker ook uit vrije wil hier komen wonen hoor. Ik moest in mijn situatie ergens beginnen. En vanaf hier kan ik weer verder gaan kijken wat ik precies wil.

Om deze balans en acceptatie te vinden, heeft voor mij wel een tijdje geduurd. Ook omdat ik hierbij ook nog eens het plotselinge verlies van mijn man moest verwerken. Wij woonden eerst nog samen thuis, tot bij mij Parkinson geconstateerd werd. Hij had zeer veel last van zijn hart, dus konden we eigenlijk niet meer goed voor elkaar zorgen. Toen is mijn man helaas plotsklaps overleden. Wij waren voor zijn dood al op zoek gegaan naar een goede opvang voor ons en hadden al onze keuze gemaakt voor Bergweide. Na de dood van mijn man ben ik naar Bergweide verhuisd.

Je weet nooit hoe het leven gaat. Mijn man was vroeger militair en heeft ook bij AFCENT in Brunssum gewerkt. Daar hielp ik vaak mee met het ontvangen van de nieuwe militairen uit Frankrijk, omdat ik goed Frans sprak. Het fijne daarvan was dat we met heel veel soorten mensen uit verschillende landen konden werken. Uit zo'n soort wereld kom ik. In het begin dacht ik daarom dat ik hier nooit zou aarden. Ik voelde mij in het begin wat verloren, eenzaam en alleen. Ik kende nog helemaal niemand, op één mevrouw na. Maar

langzaam was ik op een punt beland dat ik dacht: ik zit nu hier en nu moet ik verder.

"Als ik nu erover nadenk, dan kan ik zeggen dat ik het nu wel aardig gewend ben om hier te wonen. Ik voel me thuis, ook op mijn kamer. Ik zeg nu ook: "ik ga naar huis" en daarmee bedoel ik dan mijn kamer. Dat doe je niet als je je er niet prettig voelt."

Ze doen hier heel veel voor je. Er valt een heleboel te regelen. Ik teken heel veel en doe bijvoorbeeld yoga. En vandaag word ik geïnterviewd. Dat is toch leuk. Ik kijk ook graag televisie. Alleen, of samen met anderen. Samen hebben we wat vaste programma's die we gezamenlijk volgen. 's Avonds, met wat lekkers erbij.

"Ik vind het fijn dat we dan samen kunnen zijn. Gewoon samen zitten. Of dat we wat kunnen kletsen met elkaar."

En dat doet men hier dan ook. Er is een goede sfeer. Ik vind het fijn dat men hier veel met elkaar kan

praten. Dat is niet overal zo, naar mijn ervaring.

Hier in Bergweide heb je heel veel fijne mensen die alles voor je doen. Je hoeft maar een piep te geven en ze staan al bij je. Ze organiseren zó veel. Er zijn veel leuke dingen te doen of te beleven. Ik merk ook aan mijn medebewoners in de huiskamer dat eigenlijk iedereen wel heel tevreden is hier. Er wordt weinig geklaagd. Binnenkort heb ik weer een diner met mijn dochter hier in het restaurant. Daar verheugen wij ons al op.

Meneer Arfman, 99

Ik heb eerst in Huize de Berg gewoond, op de Anna-afdeling en ben na de verbouwing verhuisd naar het verpleeghuis. Het is hier heel fijn wonen, fijner dan in het klooster vind ik. Ik ben een heel tevreden mens. Ik houd van lekker eten. Ik erger me dan ook soms een beetje als er iemand klaagt over het eten. Het is harstikke lekker eten hier. Ze hebben hier een hele goede kok, met goede smaak. Die kan er altijd wat lekkers van maken. Na het eten gaan we samen in de huiskamer zitten en dan wordt er voorgelezen. De gekste verhalen komen soms voorbij. Ik maak ook graag grapjes, want een dag niet gelachen is een dag niet geleefd.

Die verhalen leiden ertoe dat we op bepaalde onderwerpen komen en praten dan veel over vroeger. Ik vertel zelf ook heel graag. Ik ben opgegroeid in een dorp in de Achterhoek waar maar twee mensen een auto hadden. Iedereen had toen alleen een fiets, als je geluk had. Ik ben per toeval in Limburg terecht gekomen. Ik kwam met de blauwe tram aan in Kerkrade op het grote kruispunt. Dat was de tram waarmee de mijnwerkers naar de mijnen werden gebracht. Ik was hier om mij te melden bij de kazerne, ik ging namelijk werken bij de Koninklijke Marechaussee. Ik zat in die tram en zag een jongen van de tram springen. Die ging toen heel hard op zijn gezicht en hij riep: "noe leek mich doch!". Ik vond dat een mooie uitdrukking en dacht: "hier ga ik nooit meer weg!". Vanaf dat moment heb ik besloten om hier in Limburg te blijven.

Bij de Marechaussee werd ik Open Wachtmeester. Ik was onder andere ook verantwoordelijk voor de stallen en de paarden. Dus opzadelen, afzadelen, verzorgen en het materiaal bijhouden. Daar word je wel sterk van. En over dit soort onderwerpen van vroeger praten we vaak in de woonkamer.

Ik breng veel van mijn tijd op Bergweide door met televisie kijken. Dat doe ik graag. En dan vooral wielrennen en comedy. Ik hou wel van een beetje humor. Ik kan helaas niet meer zo goed zien, dus luister ik graag naar goede verslaggevers en grappige komedianten. Ik houd me ook graag op de hoogte van wat er allemaal gebeurt op de wereld. Ik lees elke dag wel de krant. Die wordt dan voor mij voorgelezen door een vrijwilliger of medewerker. Zo blijf ik goed bij. Vroeger heb ik zeer veel gesport en volg nu ook allerlei sport op televisie. Vooral wielrennen vind ik heel leuk. Die hebben ook hele goede commentators, waardoor ik alles heel goed kan volgen.

"Ik heb hier zo mijn vaste rituelen. En de medewerkers kennen die ook allemaal. Zo krijg ik 's morgens om 6 uur altijd een lekker kopje koffie op mijn kamer. Zo word ik goed wakker. Dat is echt een traditie geworden."

Dat is ontstaan toen ik 's nachts een keer wakker werd van de geur van verse koffie. De nachtdienst medewerkers

hadden koffiegezet. Ik ben toen om een kopje gaan vragen en sindsdien krijg ik iedere ochtend mijn eigen kopje koffie. Met de feestdagen en verjaardagen is het ook altijd gezellig hier. Speciaal eten en activiteiten. Onze kamer en huiskamer worden dan versierd.

"Ik merk soms wel dat ik weer net iets minder kan dan de dag ervoor. Dat is helaas de realiteit. Maar dat ik iets minder kan betekent niet dat ik niks kan. Dan moet ik maar even wat anders gaan doen."

En daar helpen ze mij hier heel goed bij. Een mooie uitdrukking vind ik "goed genoeg." Het gaat mij goed, en dat is goed genoeg. Ik verveel me dus nooit en houd mezelf altijd bezig. Ik kom soms zelfs uren tekort!

Esther Berger, zorghulp

Je merkt dat men op de huiskamers toch een soort van familie wordt. Bewoners merken het meteen als er iemand niet is. Ook van het personeel.

"Men zoekt elkaar op, houdt rekening met elkaar. Ik vind dat het huiselijke echt goed gedaan wordt in Bergweide. Het voelt niet aan als een zorginstelling. Dat is het zeker, maar men komt hier echt samen."

Er wordt samen gegeten, gelezen, televisiegekeken of spelletjes gespeeld. De bewoners zijn daar heel goed in, vooral in spellen met allerlei vragen. Zij hebben echt heel veel kennis in huis! Zo kunnen we allemaal van elkaar leren.

Of we luisteren samen naar muziek. Van meezingers tot Queen. Alles om maar die huiselijke sfeer te creëren. Men durft gewoon zichzelf te zijn. Bewoners geven daarom ook heel goed aan wat ze wel of niet willen.

We geven onze bewoners heel veel persoonlijke aandacht. Naast onze medewerkers hebben ook veel bewoners een vaste vrijwilliger. Die komen dan de bewoners gezelschap houden of doen activiteiten met ze. Zoals bijvoorbeeld de krant voorlezen voor meneer Arfman, of samen sport kijken. Zo proberen we echt bij ieder mens aan te sluiten op de eigen voorkeuren en interesses.

Op speciale feestdagen halen we ook alles uit de kast voor de bewoners. Bijvoorbeeld met carnaval organiseren we een feestmiddag met muziekoptredens enzovoort. Een ander initiatief waren de mini-paardjes. Die brengen vrijwilligers

dan naar Bergweide en de bewoners mogen ze dan aaien en knuffelen. Binnen of buiten, als het mooi weer is. Dat wordt altijd enorm gewaardeerd. De bewoners vinden de paardjes geweldig. Iedereen komt dan ook echt kijken als de paardjes er zijn.

We gaan ook vaker met onze bewoners op stap. Leuke uitstapjes zoals een terrasje pakken, naar een theatervoorstelling of museum. Waar de interesses van de mensen dan ook mogen liggen. Wij kijken dus altijd vooruit om dit soort zaken voor onze bewoners te kunnen organiseren.

"We kennen onze bewoners door en door. Als wij van de wensen en behoeften weten, kunnen we hierop blijven inspelen en hen blijven verrassen met dit soort activiteiten."

Met mooi weer gaan we met zijn allen naar buiten. In de tuin wandelen, of lekker barbecueën op het balkon. Men hoeft hier zich niet te vervelen. Wij krijgen hier ontzettend veel dankbaarheid voor terug.

"Er is voor mij niks mooiers dan dat we iemand blij hebben kunnen maken, al is het maar iets heel kleins, zoals het kopje koffie van meneer Arfman 's morgens. Zo mag elke bewoner zijn eigen ritme bepalen."

Als er iemand jarig is, vragen we ook altijd wat hij of zij graag zou willen doen om dit te vieren. Meneer Arfman wilde bijvoorbeeld voor zijn verjaardag een pannenkoek met spek en rogenbrood, zoals zijn moeder dit altijd voor hem maakte. Wij wisten niet precies wij dit moesten bakken, maar hebben toch ons best gedaan om zijn speciale pannenkoek te bereiden. Dat is ons gelukkig gelukt. Zulke dingen doen we om net dat stapje extra te doen voor onze bewoners. We bieden eigenlijk alles wel aan om onze bewoners tevreden te houden.

Ook in moeilijke tijden proberen we bewoners en hun naasten op te vangen en te ondersteunen. Bijvoorbeeld bij het overlijden van de man van mevrouw Terlingen zijn we samen naar zijn mis in de kerk gegaan en hebben we haar daarna opgevangen en waar mogelijk steun geboden. Samen rouwen. Dat stuk zorg hoort er ook allemaal bij. We delen lief én leed met onze bewoners.

09

MENSEN MAKEN HET VERSCHIL:

EEN ODE AAN ONZE VRIJWILLIGERS

Vrijwilligers zijn een essentieel onderdeel van goede zorg. Zij zijn een wezenlijk onderdeel van onze organisatie. Onze vrijwilligers dragen in grote mate bij aan de totstandkoming van de kwaliteit van onze zorg- en dienstverlening. Zij ondersteunen de bewoners, onze cliënten in de thuiszorg en de medewerkers bij uitvoering van de zorg. Zij maken ons verenigingsleven mogelijk en helpen bij ontspanningsactiviteiten en creatieve activiteiten. Ze hebben altijd een luisterend oor voor de bewoners, maar ook voor familie en naasten.

De allerbelangrijkste bijdrage van onze vrijwilligers is het geven van hun aandacht en tijd aan onze bewoners en cliënten. Zo brengen zij de buitenwereld weer een beetje dichterbij. Onze vrijwilligers zijn van onschatbare waarde. Wij willen daarom bij deze speciale gelegenheid onze vrijwilligers in het zonnetje zetten en onze dankbaarheid tonen door middel van een gedicht, dat perfect onder woorden brengt wat jullie voor ons betekenen:

Ode aan de vrijwilliger

Niet door anderen verplicht, maar uit een vrije wil.
Bij het leven van een ander,
sta jij even stil.

Niet omdat het moet, maar omdat je het kan.
Niet gedwongen, maar wel passend
in jouw eigen levensplan.

Belangeloos en spontaan,
vanuit jouw eigen hart gegeven,
ga jij als vrijwilliger door het leven.

"Waarmee kan ik jou bedanken?"
is een vraag die jij niet graag wil horen.
Nee, geen materieel uitgesproken klanken
kunnen jou daadwerkelijk bekoren.

Een beloning die je aards gezien letterlijk kan betasten,
voelt voor jou als opgedrongen lasten.
"Nee, dank u...ik heb het met liefde voor u gedaan."
Dat zijn jouw woorden,
het is een missie waar je bewust in bent gaan staan.

Jouw 'beloning' mogen we zoeken in het geestelijk ontvangen.
Liefde voor jouw naaste is voor velen onvoorstelbaar
en soms zelfs een hartsverlangen.

Dank je wel en onderschat nooit de kracht die jouw inzet toont.
Een OPRECHT geven, wordt door liefde beloond.

Door dichteres Angeliena Huis,
schrijfster van "Niet meer bij mij – Een wereld in een wereld",
een dichtbundel over dementie, Uitgeverij "Een Stern van Gedachten"

verpleeghuisbergweide.nl